

Instytut Pedagogiki
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
ma zaszczyt zaprosić do wzięcia udziału w
MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
organizowanej w ramach obchodów 50-lecia swojej działalności
pod tytułem
Dobra edukacji i ich pedagogiczna eksploracja

Edukacja to ważna społecznie *praktyka*, mająca swoje dzieje a zarazem jak najbardziej aktualna, obchodząca i dotykająca nie tylko każdą jednostkę, ale także każdą społeczność i władzę publiczną. Niezależnie od swojego praktycznego wymiaru edukacja jest też *ideą* obecną w refleksji nauczycieli i wychowawców, pisarzy, filozofów, publicystów, polityków, nabierającą sensów i znaczenia w różnych kontekstach przestrzennych i czasowych. Wreszcie, jest też *przedmiotem badań* naukowych, empirycznych i teoretycznych. **Pedagogika** ma ten przywilej i tym się wyróżnia spośród innych nauk, że może całą tę społecznie doniosłą przestrzeń ogarniać i nią zarządzać jako własną domeną. Tego się też od niej oczekuje – bycia ekspertem w dziedzinie edukacji, przez współczesne społeczeństwa traktowanej jako dobro publiczne i dobro jednostek. Jak się w tej roli odnajduje? Jak rozumie edukację i jak ją eksploruje? Na ile jest gotowa odpowiadać za ten sektor życia publicznego, społecznego i prywatnego?

W potocznym sensie edukacja kojarzy się ze szkołą oraz szkolnym nauczaniem i uczeniem się. Bywa poletkiem upolitycznianym, poddawany ideologizacji, technokratyzacji i instrumentalizacji. Używa się jej do realizacji, czyli wdrażania (aplikowania), różnorodnych celów, stanowionych przez różne podmioty (zbiorowe i indywidualne, publiczne i prywatne). Czy i kiedy takie wdrożeniowe podejście do edukacji jest uzasadnione i jak się do tego odnosi pedagogika? Na ile sama podtrzymuje to aplikacyjne rozumienie edukacji, a na ile poza nie wykracza?

Proponowany temat konferencji zaprasza do rozważenia pedagogicznego sensu i znaczenia edukacji rozumianej szeroko jako wychowanie *i* kształcenie (w koniunkcji), bądź w ujęciu wąskim jako kształcenie (wychowujące)¹. Zakłada się, że takie ujęcie edukacji, w którym wychowanie przegląda się w kształceniu i na odwrót, pozwala wydatniej uchwycić relacyjność obu procesów i ich wzajemne powiązania – tak ważne dla pedagogiki i jej tożsamości. Z tej perspektywy łatwiej też zadać pytania o **dobra edukacji** – jej wyróżniki. Co mianowicie odróżnia ją od innych praktyk społecznych i w czym jest nie do zastąpienia? Czym dysponuje - jakimi zasobami? Za co ją cenimy? W co wyposaża i co umożliwia? Czego od niej oczekujemy? W czym jest pomocna? Są to pytania o dobra edukacji nieosiągalne poza praktyką wychowania *i* kształcenia.

¹ z odwołaniem zarówno do rodzimej, jak i europejskich tradycji i koncepcji: *Bildung* i *education*.

Jak pedagogika jako dyscyplina akademicka tymi dobrami zarządza, jak je eksploruje? Jak uzasadnia sens poszczególnych dóbr edukacji, w oparciu o jakie badania i argumentację? Które z nich uznaje za cele same w sobie (autoteliczne), a które za środki służące osiągnięciu innych celów (instrumentalne)? Jak eksploruje, czyli opisuje, wyjaśnia, uzasadnia i identyfikuje jako wartościowe poszczególne dobra edukacji, np. człowieczeństwo, rozwój, moralny charakter i osobowość, samodzielność, zdrowie, przygotowanie do zawodu, wiedzę i wykształcenie, mądrość, ogłędę, społecznienie, przedsiębiorczość, obywatelskość ...? Jak te dobra rozumie nakładając na nie zdwojoną perspektywę: wychowania i kształcenia? Jak je bada w różnych swoich subdyscyplinach i w oparciu o jakie strategie badawcze? Na ile przy tym przegląda się i czerpie z idei i praktyk kształtujących się przez wieki naszej cywilizacji, w tym z dorobku polskiej myśli i praktyk edukacyjnych?

Proponowane obszary tematyczne:

1. Człowieczeństwo, moralny charakter i osobowość, samodzielność, zdrowie, rozwój, przygotowanie do zawodu, wiedza i wykształcenie, mądrość, ogłędę, społecznienie, przedsiębiorczość, obywatelskość... - przegląd dóbr edukacji i sposoby uzasadniania ich pedagogicznego znaczenia.
2. Eksploracja empiryczna i teoretyczna poszczególnych dóbr edukacji - badania edukacji z odwołaniem do metod nauk społecznych i humanistycznych.
3. *Pseudos* w edukacji (braki, redukcje i fałsz w edukacji).
4. Edukacja a indoktrynacja.
5. Podmioty sceny edukacyjnej wobec wielości idei i dóbr edukacji.
6. Dobra edukacji w sferze prywatnej, społecznej i publicznej.

Celem konferencji jest prezentacja wyników badań w obszarze edukacji, prowadzonych w Polsce i za granicą, integracja środowiska pedagogów akademickich jako badaczy i ekspertów w dziedzinie edukacji, pogłębianie identyfikacji edukacji jako przedmiotu badań pedagogiki jako nauki oraz odsłanianie nowych obszarów badawczych związanych z problematyką dóbr edukacji.

Szczegóły konferencji zostaną przekazane w Komunikacie nr 2.

Przewodnicząca Rady Programowej Konferencji
dr hab. Katarzyna Wrońska